

La bandera del Nepal no és rectangular

Sobre la lectura de llibres de coneixements

Allò que embelleix el desert
és que en algun lloc amaga
un pou d'aigua.

(Antoine de Saint-Exupéry)

L'escola és un lloc d'aprenentatge fonamental en què les obres de ficció i les documentals ajuden l'alumne -actor i explorador- en el seu camí cap a una millor comprensió lectora que li permeti un creixement personal i cultural adequat.

Dues hores són les que els alumnes dediquen —o haurien de dedicar— a llegir i escriure, diàriament. Bona part l'esmercen en lectura documental, que és una lectura diferent perquè no és una lectura integral i continua.

La informació (*in-formare*, formar cap endins) que els alumnes busquen en els llibres i a la xarxa té una relació clara amb la possibilitat de reunir llenguatge i pensament i, sens dubte, aquesta informació ajuda, en un primer moment, a augmentar el coneixement, sempre que aquesta recerca de dades condueixi a conclusions vàlides, certes, que puguin ser interpretades de forma correcta.

L'escola i els mestres hem de saber acompanyar els infants i joves i ens hem d'esforçar en permetre que la informació es converteixi en coneixement, ja sigui amb els llibres i documents o amb aquesta segona alfabetització a través d'internet que està en marxa de manera imparable des de fa una dècada, i hem d'oferir possibilitats d'aprenentatge global, de treball interdisciplinari, de recerques individuals significatives..

Però això no és fàcil perquè l'alumnat actual, aquesta generació Google, no acaba de mostrar l'excel·lència investigadora que desitgem. En general, realitzen recerques a internet de manera horitzontal, salten entre les pàgines, llegeixen de manera superficial, cliquen insistentment i es comporten com la formiga del conte, emmagatzemant les dades que descarreguen, amb poca precisió, amb poca efectivitat.

Potser hauríem de revisar com l'escola afronta l'ensenyament de la lectura (i l'escriptura) per no passar vergonya aliena quan els nostres alumnes, després de quinze anys d'escolaritat, arriben a la universitat i tenen dificultats de comprendre els llibres específics de la seva carrera. Se'ns plantegen interrogants quan pateixen per interpretar dades estadístiques, redactar un text o llegir en veu alta sense errors de pronunciació, per exemple.

La pràctica: Els joc dels exploradors

Sobre com descobrir els misteris de la realitat

Edat:	A partir de set anys
Nombre d'alumnes:	Equips de 2-3 alumnes
Objectius:	<ul style="list-style-type: none">• Fomentar la curiositat• Saber utilitzar procediments de recerca i tractament de la informació
Recursos	Temps: Una sessió
	Espai: Aula o biblioteca
	Materials: Exemplars de llibres sobre un tema determinat Targetes amb les preguntes

La curiositat dels infants es fa palesa quan es treballa per projectes. Els seus interessos són diversos i sorprenents i poden emocionar-se buscant informacions sobre les fosses abissals, els homes primitius o el tren bala, per exemple. Quan troben les respostes als seus interrogants estan alimentant, també, la seva imaginació.

Una manera d'ajudar-los a saber localitzar les respostes de manera lògica i senzilla és organitzant jocs de descobertes a la biblioteca de l'escola, explorant els llibres de coneixements.

El joc desenvolupa certa propensió afectiva i intel·lectual envers la lectura, permet sentir-se part d'un grup i satisfà una inclinació immediata, el desig de jugar i compartir. Es tracta de provocar un cert acostament entre els nois i noies i els llibres de coneixements, que els coneguin i compreguin que poden ajudar-los.

Cal disposar de diversos llibres i documents sobre el tema a investigar. També diccionaris. Convé haver fet la comprovació de que les respostes hi són localitzables.

Si volem saber coses sobre els arbres i els boscos, podem plantejar preguntes de l'estil:

- Què vol dir la paraula **conífera**?
- Perquè serveixen les **arrels** d'un arbre?
- Què vol dir que un arbre té **fulles caduques**?
- A la vora dels **Pols** quina mena d'arbres hi ha?
- A quina part del món es troben les **sequoies** més grans?
- Digueu tres coses que es poden fer amb la **fusta** dels arbres.

A l'acabament del joc, s'ha de dedicar una estona a resoldre els dubtes plantejats i a recordar els aspectes més importants que s'han après.

És funció del mestre o de la mestra ajudar a trobar i a fer entendre les parts dels llibres per tal que la localització de les respostes es faci d'una manera lògica i ràpida.

Jaume Centelles

NOTA 1. Podeu descarregar el material d'aquesta pràctica al web de la revista. Va ser publicat el gener de 2002 al **Guixdos** núm. 82 (Suplement del GUIX 281) amb el títol "Descobrim la biblioteca escolar"

Paraules clau: Recerca, coneixements, curiositat, informació, col·laboració, joc dels exploradors.